

Arto Satonen kok ym.

Kirjallinen kysymys kaasun saatavuudesta elintarviketeollisuudessa

Eduskunnan puhemiehelle

Ukrainan sota on aiheuttanut tarpeen irrottautua nopealla aikataululla venäläisestä fossiilienergiasta. Maakaasun korvaaminen vaihtoehtoisella energialähteellä ei kuitenkaan tapahdu nopeasti. Maakaasun saatavuuden nopea heikkeneminen aiheuttaisi vakavia ja välittömiä vaikutuksia muun muassa Suomen ruokahuollolle.

Elintarviketeollisuusliiton ja elintarviketeollisuuspoolin maaliskuussa tekemän selvityksen mukaan maakaasun saatavuuden nopea heikkeneminen on noussut kriittiseksi tekijäksi elintarviketeollisuuden tuotannolle.

Kaasun saatavuuden nopea heikkeneminen vaikuttaa ensisijaisesti leipomo-, paahtimo-, lihanjalostus-, valmisruoka- ja meijeriteollisuuteen. Kaasua näillä sektoreilla käyttävät niin suuret kuin pienet elintarvikeyritykset. Kaasun saatavuuden heikkeneminen vaikuttaa nopealla aikavälillä yritysten tuotantokykyyn ja monen peruselintarvikkeen saatavuuteen.

Valtioneuvosto on tehnyt päätöksen investoida LNG-laivaan ja turvata sen avulla kaasun pitkäaikaisen saatavuuden. LNG-laivan on arvioitu olevan toimintavalmiudessa syksyllä 2022. Elintarviketeollisuuden on kuitenkin varmistettava elintarvikkeiden saatavuus vuoden jokaisena päivänä. Näin ollen maakaasun katkeaminen lähikuukausina lopettaisi esimerkiksi leipomoteollisuuden tuotannon lähes kokonaan ja aiheuttaisi vakavia saatavuusongelmia monelle muulle peruselintarvikkeelle.

Elintarviketeollisuusyritykset joutuvat nyt tekemään kiireellisiä investointeja maakaasua korvaaviin energialähteisiin. Korvaavat tarkoituksenmukaiset lähteet ovat mm. kevyt polttoöljy ja nestekaasu, joiden käyttöönotto vaatii mm. säiliöinvestointeja.

Investointeja varten elintarviketeollisuusyritykset tarvitsevat käyttöpääomaa ja erilaisia lupia investointien toteuttamiseen. Energiatukia myönnetään kuitenkin lähtökohtaisesti vain vihreän siirtymän mukaisiin energiaratkaisuihin. Business Finlandin myöntämä energiatuki ei mahdollista esimerkiksi väliaikaista siirtymää nestekaasuun, koska nestekaasu ei sisälly vihreään siirtymään kuuluvien energiatukien piiriin.

Elintarvikeyritykset tekisivät investoinnit suoraan uusiutuviin energialähteisiin, kuten biokaasuun, jos niitä olisi teollisessa mittakaavassa saatavilla. Kun tarjontaa ei ole, on huoltovar-

Kirjallinen kysymys KK 219/2022 vp

muuden turvaamiseksi korvaavat energialähteet löydettävä vielä ei-uusiutuvien energialähteiden piiristä. Tämän vuoksi investointitukia tulisi myöntää poikkeuksellisesti myös saatavuusriskiperusteisesti huoltovarmuuden kannalta kriittisiin investointeihin. Tarve investointituella on akuutti, sillä elintarvikeyritysten taloudellinen tilanne on heikentymässä kasvavien panoskustannusten vuoksi.

Peruselintarvikkeiden saatavuuden turvaamisen kannalta investointien lupaprosessien nopeuttaminen on investointitukiaakin tärkeämpää. Yritykset tilaavat investointihyödykkeet vasta sen jälkeen, kun luvat esimerkiksi nestekaasu- tai öljysäiliön perustamiseksi tuotantolaitoksen tontille ovat kunnossa. Osalla yrityksistä öljysäiliöt ovat jo käyttövalmiina tontilla, mutta niiden käyttöönottoa rajoittaa ympäristölupa, joka sallii öljyn käytön vain muutaman kuukauden määräajaksi. Korvaaviin energialähteisiin äkillisesti siirtymään joutuvien yritysten lupaprosesseja tulisi priorisoida, jotta investoinnit voidaan toteuttaa viipymättä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Voidaanko saatavuuden turvaamisen perusteella antaa investointitukia siirtymäajaksi myös ei-uusiutuville energiamuodoille, kun ne korvaavat Venäjältä tulevan tuontienergian ja

voivatko lupaviranomaiset priorisoida kriittisten peruselintarvikkeiden saatavuutta turvaavien investointien lupamenettelyjä?

Helsingissä 27.4.2022

Arto Satonen kok
Markku Eestilä kok